

Diane
Broeckhovenová

Ještě
jeden den
s panem *Julem*





Diane Broeckhovenová
Ještě jeden den s panem Julem

Eroika

Diane Broeckhovenová

Ještě jeden den s panem Julem

přeložila Lenka Řehová

Originally published under the title
Diane Broeckhoven: De buitenkant van Meneer Jules

Copyright © The House of Books, Antwerpen/Vianen, 2005
Czech edition © Eroika, 2011
Translation © Lenka Řehová, 2011

ISBN 978-80-87409-11-4

Překlad této knihy byl financován
Vlámským literárním fondem
(Vlaams Fonds voor de Letteren – www.flemishliterature.be)

The translation of this book was funded
by the Flemish Literature Fund
(Vlaams Fonds voor de Letteren – www.flemishliterature.be)



*Cokoli jsme dokázali se svými životy,
činí z nás to, čím jsme, když umíráme.
A počítá se vše, naprosto všechno.**

Sogjal Rinpoče
TIBETSKÁ KNIHA O ŽIVOTĚ A SMRTI

* Překlad Dušan Zbavitel.

Půlhodinka mimo čas, chvíle mezi probuzením a vstáváním, obestírala Alici jako důvěrně známé šaty. Pluje v pomyslné děloze, vydává se vstříc novému dni. Její uvolněné tělo se přimyká k teplým záhybům postele, svaly a klouby jsou bez tíže, mysl prázdná. Julova vůně – závan vyprchaného alkoholu, muškátového oříšku a starého muže – za ní leží jako tmavý stín. Věrný svým zásadám teď v kuchyni připravuje snídani. Pokud ji paměť neklame, je to jediná činnost, kterou se pravidelně podílí na chodu domácnosti. Rituál zahajuje každý den úderem osmé hodiny. Alice vstává až ve chvíli, kdy aroma čerstvě uvařené kávy přebije vůni postele a ona si uvědomí, jak dobře se vlastně má. Pak se posadí a ucítí, jak její pokožka obepíná boky a stehna jako vytahaná guma. Svěšené prsy hledají oporu u žeber. Ví, že se obtíže první hodiny po probuzení vytratí s několika bolestivými píchnutími tu a onde, takže okolo poledne bude zase ve své kůži. Více nebo méně.

Napadl sníh. Alice se podívala z okna a uviděla ulici zalitou bílou barvou. S nadějí, že modré froté zadrží teplo vyhřáté postele, si přes ramena přehodila župan. Pásek si uvázala pevně okolo pasu a ruce strčila do kapes. Bea, sousedka zezdola, zametá v žlutavé záři pouliční lampy sníh před domem.

„To je ale dříč,“ pomyslela si Alice.

Zůstala stát a naslouchala střídavému šustění koštěte a škrábání lopaty, hluku v dálce, který se však nepřibližoval. Zatřásla se zimou a vydala se za vůní kávy.

„Napadl sníh,“ řekla Julovi otočenému zády, s hlavou vyčnívající nad opěradlem gauče. Většinou na ni čekával v kuchyni, u stolu prostřeného přesně podle jednoho z jeho striktních pravidel. Neodpověděl a to jí na tváři vykouzilo úsměv. Dozajista melancholicky pozoruje sníh a vzpomíná na dřívější doby, kdy ještě bývaly opravdové zimy. Mrazivé a nevlídné. Pomalu se k němu přibližovala, ztuhlá kolena jí bránila v rychlejším pohybu. Bez přemýšlení položila ruku na jeho prořídlé vlasy. Opatrnými kroky obešla kožený gauč a posadila se vedle svého muže.

Fakt, že porušil vlastní domovní řád a díval se prosklenou stěnou ven na krajinu zapa-
danou sněhem, ji naladil vlídně. Nečekaně
tak sama získala trochu svobody. Povinnosti
chvíli počkají.

Přisedla si k němu blíž a ucítla teplo vy-
cházející z jeho ramen. Naklonila k němu
hlavu, až na tváři ucítla drsnou látku jeho
vesty.

„Je světlo, ale zároveň tma,“ řekla a usmá-
la se na jejich odraz ve velkém okně.

Jules neodpověděl. Nehybně seděl vedle
ní, ruce složené na ostrých pucích kalhot.
V kuchyni slyšela dopadat poslední kapky
vody z překapávače, následované závěreč-
nými zvuky páry a prskání. V hlasitém tichu,
které následovalo, jí došlo, co se stalo.

„Jule!“

Její hlas vyletěl z hrdla jako vyplašený
pták z křoví. Zatřásla mužem a poplácala ho
po tváři. Strnulé tělo se však nepohnulo.

„Jule!“

Další pták. Malý a opatrný.

Nereagoval. Když ho vzala za ramena prs-
ty zakřivenými jako pařáty, těžkopádně se

pohnul. Jules byl mrtvý. Nemohla tomu uvěřit. Zemřel během nejšťastnější chvíle celého dne, její půlhodinky mimo čas. Nejprve však splnil svou povinnost. Prostřel stůl a postavil na kávu.

Zmocnil se jí prapodivný pocit. Když si sedala vedle něj, předpokládala, že žije. Mluvila na něho a myslela si, že vstane a společně odejdou do kuchyně zasednout k prostřenému stolu. Ta myšlenka ji uklidnila. Jules bude skutečně mrtvý teprve tehdy, až to sama ucítí v morku kostí. Pravda k ní zatím doléhala jen zvenčí, na konečky nervů. Pomalu, jako mrholení, pronikala póry do jejího nitra.

„Pro pozůstalé to je vždycky špatné,“ zašeptala a povrchnost této směšné poznámky ji na chvíli uklidnila. Svou ruku, ještě vyhřátou z postele, položila na jeho. Byla chladná, ne studená.

Samozřejmě spolu mluvili o smrti, o strachu, že se z nich stanou lidské trosky. Pokaždé když se zmínila o tom, že jí nepřipadá tak strašné být dementní, reagoval Jules

podrážděně. Slabomyslnost pro ni představovala bezstarostné bytí. Už žádné zařizování, sestřičky podávající trpělivě po lžičkách poslední kousky života, kamarádky ze školky a nečekaně se zjevující první tajní milenci. Především posledně zmínění dokázali Julovi pořádně zvednout mandle. To on byl jejím prvním milencem. To on jí ukázal život a zasvětil ji do tajů lásky. Ani po padesáti letech nesnesl žádné vtipy o takzvaných socích.

„Mysli také na pozůstalé, a ne jen sama na sebe,“ říkával v takových chvílích. „Představ si, že bys mě nepoznávala. Ani Hermana, ani vnoučata.“

Hm, to je ale problém pozůstalých, pomyslela si. Tuto myšlenku, zaměřenou výhradně na sebe, však nahlas nevyslovila. Ztratit se na prahu smrti v mlze, kde vzpomínky pomalu blednou a zvuky se vytrácejí, tak si představovala pokojný odchod ze života. Zemřít takovým způsobem jí připadalo dokonce romantické. Jako na konci francouzského filmu, kdy se barvy rozlomí do pastelového panoramatu. *Fin!*

Byly chvíle, kdy si strašně moc přála, aby Julia vůbec nepoznala. Dostal se jí však pod kůži. Pro ni už nikdy nebude neviditelný.

Kdyby si Jules mohl vybrat, zvolil by náhlou smrt, bez bolesti a strachu. Jako když obrovská ruka přitlačí na záda a nelze se jí bránit. Stejný pocit musí mít moucha v zlomku vteřiny, kdy se nad jejím nekrytým tělem objeví stočené noviny. Takový způsob odchodu považovala Alice pro pozůstalé za špatný a neomalený. Zmizet ze života bez jakékoliv předzvěsti.

Pokud by tedy bylo podle Julova přání, a ona netrpěla demencí, vybrala by si krásné a důmyslné umírání v posteli. Ani příliš dlouhé, ani příliš krátké. Bolest a tělesnosti ponižující lidskou důstojnost, jako jsou plíny nebo končetiny zbarvené domodra, by vypustila z mysli. Ležela by ve vyhřáté noční košili pod vyžehlenou dekou, se stříbrošedivými vlasy a upravenými nehty. Julovi by mohla říci všechno, co v sobě držela celých padesát let. Že ho nenáviděla a že ho milovala. Že občas chtěla utéct a že byla šťastná, že to neudělala. Že si přála být volná, ale byla